XIII. évi folyam. 131-dik szám. Csütörtök, november 5. 1868.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal: Középutcza, Stein J. könyvkereskedése. **Szerkesztői szállás**: belső-szénutcza **131.** szám.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij. Hirdetések felvétetnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) J. Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.). Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.) Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton reggel. **Előfizetési ár**: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhivás a „K. KÖZLÖNY“ oktober—deczemberi folyamára.

Egy évre	. . **12**	**forint o. ért.**
Félévre	. . **6**	„ „ „
Évnegyedre	. **3**	„ „ „
Egy hóra	. . **1**	„ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcza Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos széthordásról gondoskodva van.

A népiskolai törvényjavaslat.

II.

= A javaslat, mely iránt időközben — mint halljuk — ellenzéki oldalon is megváltozott a hangulat, korántsem sérti a protestáns egyház autonomiáját. Az 1790/1. 26-ik t.-czikkhez hozzá sem nyúl, s az önállóság e palládiuma sértetlen marad. A protestánsok ezentúl is állithatnak és fenntarthatnak iskolákat, megválaszthatják tanitóikat s tisztviselőiket, csupán arra fogna az állam felügyelni, hogy e megválasztandó egyének a kellő qualificatióval birjanak. A javaslat tehát nemcsak hogy nem sérti meg a féltett autonomiát, de még tovább megy, oly joggal ruházván fel a felekezeteket, melyekkel nem birtak.

Az 1790/1-diki idézett t.-czikk szerint ugyanis kötelesek az ő Felsége s az országgyülés által megállapitandó tanrendszert saját iskoláikban is elfogadni, holott báró Eötvös javaslata szerint a tanrendszernek, a tanitás irányának megállapitását a felekezetekre bizza.

Ki beszélhet tehát ott jogok csorbitásáról, hol jogok adatnak; ki csonkitásról ott, hol engedményekben részesül: ki hatáskörének megszükitéséről, hol az bővittetik, kitágittatik?

B. Eötvösnek jogában volt ép azon törvénynél fogva, melyre a protestánsok hivatkoztak — az országgyülés elé egy bőven kidolgozott tanrendszert terjeszteni s azt — elfogadása után — a felekezeteknél életbe léptetni. Ő nem tette, liberális szelleme nem szereti a beavatkozást a szellemiekbe, s ő nem kiván az államnak egyebet fenntartani, mint a felügyeleti jogot az oktatás külsö kellékeire nézve.

Nem hiszem, hogy találkozzék valaki, ki azt mondhatná, hogy b. Eötvös az államnak ezáltal oly hatalmat adott kezébe, mely azt meg nem illeti.

Nem akarom megmutatni, mily fontos nálunk, politikai szempontból, a kormány felügyeleti joga, mily kivánatos, hogy a kormány felszólalhasson, ha valamely iskola oly útra tévedt, mely az állam biztosságával meg nem egyeztethető. Aligha nem fordult meg valamennyiünk kezei közt bizonyos geographia, mely államjogunkkal s a nagyar korona egységével tökéletesen ellentétes földrajzi beosztásokat tartalmazott. Efféle mü még tankönyvül is szolgált. Sapienti pauca. Minek szóljunk erről bővebben is?

De az államnak egyéb szempontból is kötelessége ügyelni a fölött, vajjon az iskola képes-e czélja teljesitésére, s ha igen, törekszik-e azt elérni? Ezen felügyeletnek minden alá tartozik magát vetni, a mi az államban élni, létezni akar. A közbiztonság, a közjólét, a közhaladás miatt nem vonhatja ki magát senki és semmi ezen vezénylet alól. Ki a törvényekkel ellenkezőt nem cselekszik, szabadon mozoghat, a kormány nem avatkozik ügyeikbe, de mihelyt a törvény határain túllép — az állam az írott betüre hivatkozik s azon feladatát teljesiti, melynek teljesitésére fennáll. Mihelyt az állam e jogától megfosztatik — semmivé törpül, erötlen, magától összeroskadó bábbá válik, mely nem imponál s csak játékszerül használható. Józan ember soha meg nem tagadta e jogát. Ez igy van mindenütt, a legalkotmányosabb országokban is. Szabadság, korlátlan szabadság a törvény határain belül, volt b. Eötvös jelszava.

Egy ponton botránkoznak azonban meg sokan, azon, hogy a kormány be is záthatja azon iskolákat, melyek a törvényben meghatározott föltételeket meg nem tartják megintés után is. Már pedig mi épen annak örvendünk a protestáns iskolák javz miatt. Azt tudjuk, hogy mennyi írott malasztot tartalmaznak az egyházkerületek határozatai, tantervei, rendszabályai; de szomoruan tapasztaljuk, hogy mindezt csak vajmi ritka esetben tartják meg. A ki akarja, hajt rá, s a ki nem akar — azt senki sem kényszeritheti. Eddig nem volt tehát hatalom, mely érvényt szerezzen a határozatoknak. Ezentul lesz ily hatalom.

A törvény végre valahára meg fogja pontosan határozni, körül fogja irni (s erre vajmi nagy szükség van!) az iskoláktól megkivántató kellékeket, s a kormány kezében hatalom lesz a törvénynek érvényt szerezni. Ha iskoláinkat valamire vinni akarjuk, ha müvelődést óhajtunk s a jó tanitás szükségességét elismerjük, el kell ismernünk azt is, hogy szükséges valami, vagy valaki, a ki körülnéz s tekint, vajjon rendben van-e mindenki szénája. A ki a törvényt megtartja, azt a kormány nem bánthatja. De hát az engedetlenkedő örökkön örökké csak atyai czirogatásokban részesüljön és saját jó akaratától függjön-e a törvény érvényesitése? A törvény tekintélye megkivánja az ily felügyelő hatalom létezését. S ha találkoznék kormány, mely túllép a határokon, mire való az országgyülés, a sajtó, a közvélemény? Parlamentáris országokban a népet veszély nem fenyegeti mindaddig, mig nincs corrumpálva s a magyar ép, egészséges és erőteljes nép, mely jogaira fel szokott ügyelni.

Mint mondók, hál'isten, a közhangulat kedvező e törvényjavaslatra nézve, azok is, kik az első pillanatban ellene voltak, belátták, mily hiábavaló aggódásuk, s hogy báró Eötvös javaslatával a protestáns egyház még nyert is, azonkivül pedig valahára remélhetjük, hogy az önkénykedés helyébe szigoru rend fog lépni. Ezt meg melyik magyar ne óhajtaná?

Az egyesült Moldva-Oláhország állapota.

△ Csaknem másfél évtized telt el, mióta a müvelt Európa, diadalmas óriási harcz után, határt szabott az ázsiai barbarismus erőszakos terjeszkedésének: néhány százezer ember életébe, s pár milliárdba került azon korlát felállitása, melynek egyik szegletkövét kellene hogy képezzék a nyugati nagyhatalmak védszárnyai alatt fél-függetlenségre segitett egyesült dunai fejedelemségek. Azonban a moldva oláhok demagog-pártja, melynek fejei tartják kezökben jelenleg a kormánygyeplőt — azon ponton áll, hogy a fél Európa által hozott áldozatok eredményét meghiusitsa: boszú- és terjeszkedési vágyaitól elvakultan az orosz hatalom kész szolgájává szegődött, mint hálátlan vazal souzerain főhatalmának tartományait igyekszik lángba boritani, s midőn területét a forradalmárok gyülhelyévé teszi, a szomszéd államok nyugalmát, az európai békét fenyegeti. A müvelt Európa régóta figyelemmel kiséri a Bratianocotteria e lelkiismeretlen és könnyelmü gazdálkodását, mely első sorban a moldvaoláh nemzet jövőjét teszi koczkára; valószinü, hogy nemsokára véget vetnek az érdekelt nagyhatalmak e veszedelmes játéknak.

A magyar és a bécsi sajtó tüzetesen foglalkozik a minket közelről érdeklő moldvaoláhországi viszonyokkal.

A „Századunk“ több izben figyelmeztetett már a dunai fejedelemségekben észlelhető hadi készületekre, melyek orosz-porosz parancs és segédkezés mellett hajtatnak végre; sürgette a honvédség felállitását velünk együtt utalván arra, hogy az erdélyi részekben ezt a székelység zászlóaljainak szervezésével kell megkezdeni, november 1-én kelt száma pedig hangsulyozván azt, hogy a vihar kitörése első sorban Magyarországot látszik fenyegetni — a honvédelmi rendszer előmunkálatainak befejezését sürgeti, hogy mihelyt a törvény a Lajthán túl is szentesitve lesz, a zászlóaljak felállitását rögtön és haladéktalanul meg lehessen kezdeni.

A magyar kormány a honvédelmi szervezés főbb pontjainak előkészitésével huzamos idő óta foglalkozik s e felett, a moldvaoláhok által elkövetett legújabb határsértés constatirozására is megtette a kellő intézkedéseket.

Mi bizunk a kormány előrelátásában, erélyében; mindkettőre nagy szükségünk van, ugy a bölcs tapintatra is, melynek hü kinyomatát képezi a „Pesti Napló“ czikke, melyet lapunk teljes szövegében ismertet meg t. olvasóinkkal.

Mi a „Pesti Napló“ által jelzett útat-módot tartjuk helyesnek, czélravezetőnek és nem a „Pesti Hirnök“ kardoskodását, mely az egyszerü határsértést a két fejedelemség megszállásával kivánná visszatorolni, s Károly fejedelemnek Munkácson kellene bevárni, mig a magyar-osztrák sereg amott rendet csinál.

Nem szeretjük mi az ily fajta rendcsinálást, ez csak a néhai „szent szövetség“, s az orosz kancsukának való; ha kormányunk ily lépést tenne, körülbelöl ellenségeinek leghöbb vágyát teljesitené, midőn a határsértés alkalmából előidézné a „keleti kérdés“ erőszakos megoldását s vele az európai háborut; e roppant felelősséget a vizet zavaró farkasok vállain kell hagynunk: ők szitják a tüzet, legyenek ők a kik lángra is lobbbantják, igy **saját** körmeiket fogják elperzselni.

Türelemre lesz szükség s ez erényt az erősnek könnyebb gyakorolni. Bratiano lapjai ugyan folyvást izgatnak, különösen Magyarország ellen, mert elhitték az orosz igéretek teljesedését, hogy t. i. a magyar-osztrák birodalom felosztásakor a románoké leend mindaz a magyar föld, melyen oláhok is laknak.

Mint a „Debatte“ irja, az erdélyi részek oláhai közt román emissariusok izgatnak, támogatva azon Bachot szolgált oláh hivatalnokok által, kik az alkotmányosság helyreálltával állomásaikból kicseppentek. Bukurestből és Pétervárról subventiót kap több Bécsben és Pesten megjelenő oláh lap, ezért szidják és gyanusitják a magyarokat. A „Romanul“-t számos példányban osztogatják a Magyarországon lakó oláhok közt. Moldva-Oláhországról azt irja a „Debatte“, hogy egy nagy mocsár, melyben Bratiano és társai kannibali élvezettel fetrengenek. A bécsi lap nézete szerint, e gazdálkodást Európa hosszasan nem nézheti, s ha Károly fejedelem nem hajt a jó szóra, akkor rendet csinál Európa és Oroszország békén maradva kell hogy a néző szerepével beérje. Akkor azután oly kormány állana fel Bukurestben, mely nem járna kalandvadászatra, hanem az ország beljavát munkálná és igyekeznék a szomszédokkal a barátságos viszonyt fentartani.

Az „Ung. Lloyd“ ugy vélekedik e tárgyban, hogy nyugodtan haladjunk az eddigi úton; várjuk be az elhatározás napját, s addig tegyük tehetlenné elleneinket a szabadelvü fejlődés munkájával; csatlakozzunk szorosan a müvelt nyugathoz, s a szerint, a mint alkotmányos intézményeink alapján mindinkább megszilárdul hazánk állapota, a molvaoláh demagogok ábrándjai is szétfoszlanak s nem ásitozandnak magyar terület után; mihelyt a nemzetiségi törvény a magyar népfajok egyenjogositását megállapitotta lesz, nem lehet türügyök az erdélyi olábok jajkiáltásaira fülelni. Az „Ung. Lloyd“ szerint Románia velünk szembe hasonlit Aesopus legyéhez, mely a szekér kerekén állva igy kiáltott: ime én viszem az egész szekeret! Nemsokára azonban végeszakad Bratiano hazudság-politikájának. A franczia hivatalos lapok hangja tanusitja, hogy ott megunták a román kormány garázdálkodását. Anglia ez ügyben mellettünk és Francziaország mellett áll, tehát a döntő pillanatban ezekkel kezet fogva kellend elleneinkkel megküzdeni.

Az orosz pénz által elöidézett kihivásokat továbbra is eltürhetjük, mig a müvelt Európa türelmének fonala megszakad, akkor azután Magyarország is teljesitendi kötelességét az európai civilisatio érdekében az orosz barbarok ellen, kiket a moldvaoláhok szeretnének nyakunkra hozni, igy hálálván meg a nyugati hatalmaknak azt, hogy állammá teremték, saját vérök hullásával.

Pest, november 1. 1868.

(y z n.) A főfigyelem itt most a fiumei kérdés felé irányul, és ez természetes.

Azonban a kilátások — e tekintetben — ha csak macskát zsákban árulni, áltatni nem akarunk, — a szárnyaló hirek szerint — nem a legkecsegtetőbbek.

Legalább ezt suttogják itt-ott, mit mi konstatálunk, bár nem örömest adunk hitelt a kedvezőtlen hireknek, és még utolsó perczben is remélni fogjuk a kielégitő megoldást.

Azt jelzettük annak idején, hogy e fontos tárgyban Magyarország, a horvát és fiumei testvérek küldötteiből — ugynevezett bizalmi férfiakból — álló bizottmány fog tanácskozni.

A küldöttek megérkeztek, — az első vegyes ülés meg is tartatott, de folyamáról nem szivárgott ki egyéb mint az, hogy tagjai szigoru titoktartást fogadtak, tehát az abban előfordult dolgokról semmit sem bocsáthatnak közre.

Miről mi nem hivatottak értesültünk az mindössze is csak átalánosságra vonatkozik s abból áll: mikép a horvát testvérek minden áron maguknak vindikálták Fiumét, — mig a magyar küldöttek kijelentették, hogy őket e kérdésben a törvényhozásnak kimondott elve köti, melytől el nem térhetnek, — a fiumei bizalmi férfiak pedig azon óhajtásukat hangsulyozták különösen, miszerint Fiume semmi áron sem akar Horvátországhoz tartozni.

Igy álltak a dolgok, — kiváncsian vártuk a közelebbi részleteket, de hiába; sehonnan semmi bővebb tudósitás.

„A kérdés függőben van“ gondoltuk magunkban, és vártunk.

Végre ma azon meglepő hirre ébredtünk fel, hogy a fiumei bizalmi férfiak az ottani királyi biztos által visszahivattak Budapestről.

E versio nyomasztó hatást gyakorolt a kedélyekre, mert okot szolgáltatott azt föltenni, mikép az összehivott tanácskozmány, a folyama alatt mereven nyilvánult ellentétes nézetek miatt nem juthatott eredményhez, tehát re infecta szétoszlott.

Relata refero, de nem adok hitelt a fölebbi hirnek, először, mert ha csakugyan eredménytelenül oszlanék is fel a fiumei kérdésben összeült vegyes tanácskozmány, a fiumei bizalmi férfiaknak, — a helyszinén értesülvén önmagunk a dologról, — nem kellene bevárniok a fiumei kir. biztos által leendő visszahivatásukat, — másodszor, mert küszöbön lévén a delegatiók ülésének megnyitása, (november 12-én) ha Horvátországot azok soraiban akarjuk látni, a különben is égető fiumei kérdést akár jobbra, akár balra, de el kell dönteni, — végre harmadszor, mert nem teszszük fel a magyar kormányról és nem is tehetjük, mikép simpliciter beérje a konferentia feloszlásával, a nélkül, hogy előlépne javaslatával, a mely vagy egy kalap alá hozandja a szétágazó véleményeket, vagy a többség által elfogadtatván érvényre emelkedik.

Fiume Szent-István korona-területének egyik kiegészitő része, melyről lemondanunk még akkor sem volna szabad, ha Fiume nem akarna hozzánk tartozni, — és annál kevésbé szabad lemondanunk a jelen körülmények között, mert Fiume is mindent elkövet azon óhajtásának érvényesitésére, hogy Magyarország része gyanánt tekintessék.

Ha a csomót megoldani nem lehet, ketté kell vágni, és mi hiszszük is a kormány ismert erélyességénél fogva, hogy ez meg fog történni.

Egyébiránt ma vasárnap van, szünetel ugyszólván a politika is, ám a közelebbi napok, — meg vagyunk győződve — már világot deritendnek az e kérdésben még most uralkodó homályra, akkor majd legördül előttünk a kárpit, és a valóság szemeink előtt fog állni.

Pest, október 31. 1868.

□ Az országos izraelita congressusra élénken folynak országszerte a képviselőválasztási előkészületek. Ha vannak itt-ott obscurus ósdiak, kik nem képesek felfogni a magyarországi izraelitákra nézve a már nemsokára (dec. 10-én) megnyitandó egyetemes gyülés nagyjelentőségét, midőn alkotmányos képviseleti úton magok rendezhetik saját egyházi és iskolai ügyeiket is, s eddigi zilált helyzetükből egy országos testületté alakulhatnak: a felvilágosultabb izraelita honpolgárok megérhették, hogy hazánkban emlékezetes időszak derült reájok és lelkesedéssel készülnek a congressusra.

Hazánk szabadelvü alkotmányos életének ezáltal remélhetőleg megint egy maradandó müve, cultusminiszterünk nemes törekvéseinek egy kitünő emléke nyer megtestesülést. S mindez akkor, midőn közel szomszédunkban az izraeliták türelmetlenül üldöztetnek!

Vajha megértenék mindnyájan a reájok várakozó feladat jelentőségét s egyesitett erővel működnének közre a nagy mü megoldására, mely a fél milliónyi elszórt izr. lakosságot egy erkölcsi

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

testülettté emelné. Nem hiszszük, de ha az egyesek vakhiggadtsága által élesztett fondorkodás mégis elejtené a congressus magasztos czéljának kivitelét: valóban sötét példáját adná a magyarországi izraelitaság érettlenségének, s maga útasitaná a kormányt arra, hogy a kik alkotmányos téren maguk lábán járni nem tudnak, tovább is gyámság alatt tartassanak. Felvetettük ezt a lehetőséget, de a választások iránti érdekeltségből itélve, az ellenkezőt hiszszük és várjuk. Annak idejében szólunk még e tárgyról.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ ily czim alatt „Magyarország és Románia“ a következő czikket hozza:

„Romániában a Magyarország elleni henczegés valóságos politikai divattá vált. A kormánylapok mindennap megesküsznek, miszerint a magyar nemzetnek egyéb óhaja sincs, mint meghóditani a Dunafejedelemségeket, s Sz. Isván birodalmát kiterjeszteni a Fekete-tengerig. E vészszel ijesztik s izgatják a román népet, s felbivják, hogy fegyverkezzék vagy is inkább, hogy fegyverekre — adakozzék!

Ily badarságokat komolyan tárgyalni — önmegtagadást követel, de kötelességünknek tekintjük ezt is.

Bátran állithatjuk, hogy a ki a magyar nemzetnek oly czélzatokat tulajdonit, mint a bukuresti lapok, vagy legkevésbbé sem ismeri viszonyainkat, elveinket, nézeteinket, szükségeinket — vagy oly czélokat hajhász, melyekre nézve az illő eszközöket csak az ámitásban s a fogalmak megzavarásában lehet találni.

Hazánknak nincs számba vehető pártja, mely a külpolitikában a becsületes békét nem állitaná fel vezérelvnek. Szabad intézményeinket csak a béke fejlesztheti ki, szilárdithatja meg. Anyagi állapotunk felvirágzását csak a békétől várhatjuk. Az erőt, melyet a hosszu balkormányzat megfogyasztott, csak a béke pótolhatja. Kormány tehát, mely a békét veszélyeztetné, legfontosabb érdekeinket koczkáztatná s a közvélemény minden árnyalatait zuditaná fel maga ellen.

Ez politikánk velejo s ezzel öszhangzásban áll az egyezkedés is, mely ma belviszonyaink alapját képezi.

A magyar-osztrák monarchia jelenlegi szervezetének jelentősége ugyanis nem szoritkozik csak a belpolitikára — kihat az irányadólag a külpolitikára is. A dualistikus monarchia hóditásokra nem vágyódhatik, mert minden hóditás megzavarná a belső egyensulyt s igy veszélyeztetné magának az *államnak is fennállását. Ez jellemző mozzanata* a végbevitt egyezkedésnek a külpolitikára nézve s lehetetlen, hogy azt Románia diplomatái meg nem értették volna. De ők nem akarják érteni.

A mit itt az összes monarchiáról mondottunk, az áll in specie Magyarországról is. Nincs nemzeti s politikai érdekünk, mely határozott ellentétben nem állana azon tervekkel, melyekkel a „Romanulu“ bennünket vádol. Ha a magyar nemzet a Feketetenger után sóvárogna, miért utasitotta volna vissza oly egyhangulag a dunai confoederatió eszméjét?

Hazánk szép és nagy; határai tágak, megférünk bennük.

Szép és nagy a mi missiónk is s annyira igénybe veszi minden erőnket, hogy nincs mit pazarolnunk más czélokra.

E missió nem más, mint e földön, melyet hazánknak nevezünk, megszilárditani a szabadság alapját, meghonositani a civilisatio áldásait s gátot vetni azon barbar elemnek, mely Európát északról fenyegeti.

Észak ellenében természetes előbástyái vagyunk nemcsak a nyugat culturájának, hanem azon déli szomszédainknak is, kik a nagy szláv családhoz tartoznak ugyan, de iszonyodnak az észak önkényétől, s szabadságért, önállóságért lelkesednek.

E missió veszélyünk, de világtörténelmi diczőségünk is s mind a veszélyben, mind a diczőségben sorstársunk Románia népe. Missiónk egyforma, mint helyzetünk, mert mindketten idegen nemzetek által vagyunk körülvéve, s találkozunk abban is, hogy Magyarország, ugy mint Románia, csak akkor felelhetnek meg küldetésüknek, ha határaik közt szabadon s önállóan fejlődhetnek.

Ezt nem csak elismerte, de mélyen érezte egész Európa, midőn Románia megalakitására közreműködött s Magyarország újjászületését legélénkebb rokonszenvével kisérte.

Ez nyilván magasabb politikai álláspont, mint a milyenre a mai bukuresti diplomaták felemelkedni birnak, de igenis a mi álláspontunk. Ennek következtében programmunk más nem lehet, mint: jó szomszédságot tartani, egymást támogatni az anyagi kérdések terén, egymás kereskedelmét előmozditani, egymással kezet fogni mindenütt, hol az európai nagy érdekek solidáritásra intik a népeket s vállvetve terjeszteni a civilisatió eszméit, melyek a kelet lenyügzésére törö tervek ellen talizmánunkat képezik.

De másként vélekednek a „Romanulu“ diplomatái. Feladatuk volna a szabadság eszméit nemzetük lelkébe önteni, alkotmányos rendet teremteni, a nép alsóbb rétegeit kiemelni azon sülyedésből, melybe századok bűne s nyomora ejtette, valódi felvilágosodást, vallási s társadalmi türelmességet terjeszteni, s nemzetiségüket tudomány által fejleszteni. De mindezen nagy s nemes dolgokra Románia jelenlegi kormányférfiai képtelenek, s hogy e tehetetlenségüket takargassák, „nagyhatalmasdit“ játszanak. A külföldre irányozzák nemzetük figyelmét, hogy ne lássa hazai ügyeinek ziláltságát; izgatják, hogy ne gondolkozzék; egy ábrándos jövő fényével vakitják, hogy ne lássa, mi történik vele s körülötte; — gyülöletet iparkodnak benne egy jó szomszéd ellen keltegetni, hogy méltó haragja valahogy le ne sujtsa azokat, kik hazaszeretetével, nemes törekvéseivel, jogos igényeivel játékot üznek s a helyett, hogy a civilisatió megváltó igéit hirdetnék, szabadelvü frázisok bő köpenye alatt muszka cselszövények rabjaivá szegődnek.

Csoda-e, hogy mig ily kezek közt van Románia sorsa, annak anyagi érdekei panganak, hogy például a kereskedelmi, posta- s távirdai ügyekben, ugy a consulatusok törvényhatósági kérdésében a bukuresti diplomatia nem találkozik nálunk azon előzékenységgel s bizalommal, melyet a szomszéd szerb kormány mindezen ügyekben tapasztalt.

A felelősség mindezen fenakadásokért s viszszavonulásokért azon férfiakat terheli, kik ma oly lelkiismeretlenül vezénylik Románia ügyeit. Azonban évszázadok tapasztalata azzal vigasztal, hogy népeket csak egy darab ideig lehet szemfényvesztés által valódi érdekeiktől elidegeniteni — hogy két oly nemzet közé, melyet, mint magyart s románt, a közös világtörténelmi missió kölcsönös támogatásra s szellemi szövetségre utal, nem szoktak büntetlenül konkolyt hinteni.

Bizva a román nemzet nagy többségének józanságában, nem is hagyunk fel a reménynyel, hogy az ármány politikája kudarczot valland a Dunafejedelemségekben is és hogy egy valódi hazafias párt ott bebizonyitandja a világ előtt, miszerint Románia csakugyan képes megfelelni azon nagy feladatnak, melyet Európa rábizott.“

A képviselőház okt. 28-diki üléséből.

A román és szerb nemzetiségü orsz. gyülési képviselők által közösen készitett s 1867. febr. 11-kén aláirt

Törvényjavaslat

az országos nemzetiségeknek és nyelveknek Magyarországban leendő szabályozására és biztositására.

1. §. Magyarországban a következő történeti országos népségek, u. m. a magyarok, románok, szerbek, szlovakok, oroszok és németek, egyenjogu országos nemzeteknek ismertetnek el, a melyek számára a nemzetiség és nyelv politikai egyenjogusága, az állam területi épségének és politikai egységének korlátai közt, alaptörvényileg biztosittatik.

Minden nemzetnek joga van a nemzeti zászlóját, mint nemzetisége külső kifejezését használni, nyilvános politikai ünnepélyek alkalmával és a nyilvános épületeken mindazonáltal a magyar korona zászlója mellett.

2. §. Az egyes nemzetiségek képviselése s a nyelvek térkörének meghatározása és szabályozása czéljából a népesség lélekszám szerinti többségének elve állittatik fel, s a vármegyék, illetőleg kerületek, s azokban a választó kerületek kikerekitése oly módon rendeltetik, hogy azok, ha nem tisztán, ugy legnagyobb vagy nagyobb részben azon egy nemzetiségből álljanak.

A kikerekités gyakorlati kivitele különös törvény által fog szabályoztatni. Egy ez iránti törvényjavaslatnak kimeritő vizsgálatok alapján leendő kidolgozására haladéktalanul kiküldetik egy az ország minden nemzeteiből egyenlő arányban alakitandó országos bizottság, mely az országgyülés legközelebbi ülésszakában terjesztendi elő munkálatát.

3. §. A falusi és városi községben, valamint a vármegyében, illetőleg kerületben is, az illető népesség többségének, még pedig az átalánosnak, a hol ilyen találtatik, vagy az elrendelt kikerekités utján eszközölhető, különben pedig a viszonylagosnak nemzetisége az illető vidéken a nyilvános nemzetiséget képezi és nyelve ugy a politikai, vagy politikai közigazgatási képviseletnek, valamint az ottani előljáróknak és közhatóságoknak is hivatalos nyelve lesz, föltéve, hogy ama többség a hat országos nemzetiség egyikéhez tartozik.

Oly vegyes községekben, vármegyékben és kerületekben, a hol a döntő többség mellett a hat országos nemzetiség valamelyike amazt számra és jelentőségre nézve megközeliti, képviseleti tagjainak jogában áll követelni, hogy az illető községben, illetőleg vármegyében vagy kerületben és különösen az ilyetén nemzetiségtől tulnyomólag lakott részekben az ő nyelve második hivatalos nyelvül használtassék. A többi országos nemzetek tagjainak egyébiránt a képviseleti gyülésekben szabad nyelvhasználatuk van.

Azon községek, melyek többsége a hat országos nemzet egyikéhez tartozik, községi beldolgaikban saját nyelvöket használhatják hivatalos nyelvül; a közhivatalos nyelvet azonban nálok a vármegye nyelve képezi.

4. §. Minden országos nemzet megfelelőleg legyen képviselve az országgyülés felsőházában, a központi hatóságoknál, feltörvényszékeknél, a vármegyék, illetőleg kerületek élén, és egyáltalában azon méltóságok- és hivatalokban, melyek betöltése a korona, illetőleg a végrehajtó hatalom kinevezésétől függ.

Az ország többségét képező országos nemzet nyelve a törvényhozásnak és a központi hatóságoknak hivatalos nyelve; de az egyes osztályokban és tanácsokban és különösen más nyelven szerkesztett mindennemü ügyekben a tanácskozásnak lehet, a határozatoknak pedig kell ugyanabban történni.

Az országgyülésen a kisebbségi nemzetek képviselőinek szabadságában áll saját nemzeti nyelvükön is nyilatkozhatni.

5. §. Az ország törvényei, továbbá a kormány és a központi hatóságok rendeletei és mindennemü intézvényei minden országos nemzettel, különösen a törvényhatóságokkal az eredeti szerkezeten kivül saját nemzeti, illetőleg hivatalos nyelvükön szintén hiteles szövegben közlendők, illetőleg kihirdetendők.

A két szöveg közt netalán támadó kétség esetében az eredeti szöveg határoz.

6. §. A vármegyék és kerületek, ugy szintén a városi hatóságok képviseletei, tisztikarai és előljárói, továbbá a városi, megyei, kerületi és járásbiróságok, valamint minden alsóbb közigazgatási hatóságok is fölfelé a fölebbvaló hatóságokkal saját hivatalos nyelvükön közlekednek és az 5. §. eseteinek kivételével ugyanazon nyelven fogadják a határozatokat, megbizásokat és bárminemü közléseket. Éppen igy közlekednek saját hivatalos nyelvükön az egyenrangu hatóságok, ha ugyanazon hivatalos nyelvök van; ellenkező esetben a tulajdon nyelv eredeti szövege mellett a központi hatóságok nyelvét használják. Ugyanez áll a falusi községekre és előljáróikra nézve is, ha az ő hivatalos nyelvük a vármegyében, illetőleg kerületben divatozó nyelvek egyikével élni kötelesek.

7. §. A felek ügyeire nézve általános szabályul kimondatik, hogy a felek saját nyelvüket használhatják, és a hatóságok, illetőleg törvényszékek a felek nyelvén viszik a tárgyalásokat s ugyanazon hozzák a határozatokat.

Ha a vitás ügyek felei az illető hatóságok területén divatozó, de különböző nyelvekhez tartoznak, mindenik saját nyelvével élhet. A tárgyalás és elintézés mindamellett is az első beadvány nyelvén történik.

Azon félnek, a melynek a nyelve az illető hatóság területén nem divatos, jogában áll vagy az ellenfél, vagy az illető hatóság, vagy a központi hatóságok nyelvét használni.

Ha a felek egyike különböző nemzetekhez tartozó több személyből áll, ezek az ott divo nyelvek egyikében egyesülni, különben a hivatalos nyelvet használni kötelesek.

Bünfenyitő ügyekben a vizsgálatok mindennemü tárgyalásokkal együtt a vádlott nyelvén folynak, s az itéletek, valamint minden egyéb határozatok is a vádlott nyelvén hozandók, ha ez az illető hatóság területén divó nyelvek egyike; különben azon ott divó országos nyelven, a melyet a vádlott saját kijelentése szerint legjobban ért.

Azon esetekben, a hol különböző nemzetiségü több vádlott van, az ott divatozó nyelvek egyikét beszélők ezen lesznek kihallgatandók és a tárgyalás reájok nézve az ő nyelvükön, a többiekre nézve pedig tolmácsok használata mellett a törvényszék hivatalos nyelvén viendő, az itélet azonban saját nyelvükön közlendő. Ugyanezen intézkedések állnak a tanuvallatást illetőleg is.

8. §. A nemzeti oktatás, a közművelődés és közjóllét czéljából állami feladatnak ismertetik el és ehhez képest előmozditása, valamint mindenik nemzet saját ereje, ugy az állam vagyonából leendő egyarányu segélyezés által is elrendeltetik.

Ennélfogva minden országos nemzetnek joga van, öszvességében vagy részben, e czélra egyesülni, iskolákat és intézeteket, társulatokat és egyleteket a szellemi és anyagi művelődés, ugy mint a müveltség, tudomány, szépirodalom, müvészet és népgazdaság fejlesztésére alapitani, pénzalapokat ás alapitványokat létesiteni, és e végre felállitott saját közegei utján önállóan kezelni.

Különben pedig szabadságában áll minden országos nemzetnek a népoktatás, nemzeti müvelődés és felvilágosodás czéljából valamennyi fentebbi ágban szervesen egyesülni, nemzeti gyülésben vagy nemzeti congressusban nemzeti egységének közegét megalakitani és szervezni, azon joggal, hogy a fentebbi czélra, a korona jóváhagyásával és legfelső felügyelete alatt, a congressusban képviseltekre pénzkivetéseket tehessen, nemzetisége, nemzeti müvelődése és fejlődése érdekeit a korona, országgyülés és államkormány előtt előterjesztések, sérelmek és javaslatok utján mozdithassa elő.

A nemzeti oktatásnak azon ágaiban, melyek a vallás terét érintik, a nemzeti és vallási közegek egyetértőleg fogják azon módot megállapitani, a melyen az ezen minőségü ügyek ugyanazon egy congressuson, vagy elkülönitett gyülekezetekben tárgyalandók és elintézendők.

9. §. A hat országos nemzet minden népiskoláiban felsőbb művelési és tanintézeteiben saját nemzeti nyelvök az oktatási nyelv; az egyes nemzetek nemzeti és illetőleg vallásbeli müvelő és tanintézetei, a tanrend általában való öszhangzásának föltétele alatt, hasonló államintézetekkel egyenlőknek nyilvánittatnak, és mindazokban, a melyekben az ország pragmatikai történelme előadatik, egyuttal saját nemzeti történelmök is kötelezőleges tárgyként előadandó.

Az egyházi és iskolai községek, hatóságok és intézetek, valamint minden a 8. §-ban kitett czélokra szolgáló intézetek, társulatok és egyletek jogában áll, belső és külső közlekedésökben, magok közt, a kormánynyal és illetékes hatóságokkal szemben, saját nemzeti nyelvöket használni, s a kormánytól és az illetékes hatóságoktól ugyanazon nyelven szerkesztett határozatokat és válaszokat kivánni.

10. §. Az országos egyetemnél az országos nemzetiségek számára való nyelvi és szépirodalmi tanszékek mellett még a hazai törvényeknek nemzeti nyelvükön való előadására is tanszékdk állittassanak, ugyanazon nyelveken megengedtetvén egyszersmind más szakok számára is a magán tanitások (docenturák), valamint a vizsgák letétele is minden előadási nyelven. Ugyanez rendeltetik az országos jogakademiákra nézve is, de csak az illető országrészekben erősen képviselt nemzetiségeket illetőleg. A fennálló állami közép és felső iskoláknál vagy tanintézeteknél az azokban tetemesen képviselt nemzeti elemek tekintetbe vétele mellett tannyelvül szintugy azon népesség nyelve lesz behozandó, a melynek körében azok találtatnak; és olyan országos nemzetek közepett, a hol ilyetén intézetek hiányzanak, azok megfelelő számban országos erővel vagy a körülményekhez mérve, államsegélylyel lesznek felállitandók.

11. §. A jelen törvény alaprendeletei, jelesül az 1. és 2. §§-ban foglaltak, az ország alkotmányának alkatrészét képezik.

12. §. Ezen törvény, a 2. § ban elrendelt kikerekitése előtt is foganasitható intézkedéseire nézve azonnal, a többieket illetőleg pedig annak idejében fog végrehajtatni, s e törvény rendeleteivel ellenkező minden előbbi törvények és rendeletek ezennel eltörlötteknek nyilvánittatnak. Mocsonyi Antal Aradm. Világos kerület képv. Branovácsky István, Ujvidék városa képv. Dr. Szvet. Miletics, ó becsei kerület képviselője.

Kohászati közlemények.

Brád, 1868. október végén.

Az érczbeváltási új rendszer alapelveit a zalathnai s csertési kincstári kohóknál is, — a nmlgu m. kir. pénzügyminiszterium idei 69,292. sz. rendelete következtében alkalmazni kelletvén, a Kolozsvártt székelő m. kir. bánya-, erdő- és sóügyi igazgatóság báró Konradsheim igazgatósági titkár urat megbizta volt, mind a két kohó három évi 1865—1867. — üzeme eredményéről a számokat összeállitva feltüntetni, s ezek alapján az emlitett miniszteri rendelet szellemében javaslatát megtenni.

Fölhivás történt később azon bányatárs képviselőkhöz, kik a f. évi junius 16-án Abrudbányán tartott bányászati gyülés által megválasztattak, — f. év szept. 1-ére s ismételt megkeresés után okt. 12-ére — az új kohó-árszabályzat megbirálására Kolozsvártt megjelenni.

A kitüzött napok egyikén sem tartathatott meg azon vegyes bizottsági gyülés, melynek feladata lett volna, a kérdéses munkálat tanulmányozása után, vagy a kir. igazgatósági előadó javaslatához csatlakozni, vagy ezt kiegészitőleg a szükséges- és hasznosnak mutatkozható változtatásokat, engedményeket a kir. pénzügyminiszteriumtól kérni, s kétségkivül első sorban csak is bányaiparosaink hátrányára szolgált, az ügy elintézése feletti azon késedelem, melyet előbb maga a kir. igazgatóság — a meghivás és megjelenés közti idő rövidre szabásával — utóbb pedig két választott társ. képviselőnek f. év okt. 12-röli különben igazolt kimaradása okozott, minek folytán Mikó Sámuel elnök ő mlga egyedüli megjelenésem alkalmával kijelenté, hogy a vegyes bizottsági gyülést nem tarthatja meg.

Kérésemre közöltetett velem az új kohó-árszabályzatra viteles s a tanácskozási alapul készitett előadói munkálat, s ezt az érdeklettekkel rövid kivonatban megismertetni szükségesnek tartom.

Legelőbb is megjegyzem, hogy azon munkálat a jelenleg fennálló költségek s árak és szabályzat alapján — csak is a három fennebb jelzett év kohó-üzemi eredményeivel, s az ezekből vonhatott következményekkel s javaslatokkal foglalkozván, az árcsökkenthetés több tényezőit s főkép a rendkivül magas fa- és szén-árt, mi Zalathnán az összes kohó költségek 70%-át teszi — javaslati tervezetében tekintetbe nem vette, s rendeletileg nem vehette.

Ezek szerint 1865—1867-ben — 3 év alatt — a zalathnai kincstári ezüst kohónál: a) az olvasztási költségek: 23,208 frt veszteséget; b) a közköltségek: 1197 frt; c) a fémi hő kár számitás: 16,259 frt. Összesen: 17,456 frt hasznot; s igy a három évi kohó-üzem: 5752 forint veszteséget mutatnak.

a) a csertesi ezüst kohó ugyan az idei olvasztási költsége 6144 frt veszteséget;

b) közköltség rovata 13,264 frt;

c) Hő kár megszabási rovata 23,278 frt. Összesen: 36,542 frt hasznot, s igy végeredményül 30,398 frt hasznot tüntet fel, s mindkét kohóüzem eredményeit összevéve a kir. kincstár javára 24,646

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

frt haszon derül ki, mely számokban rejlik az arany-ezüst árkelet is 12%-kal.

Tehát a két kincstári kohó évi tiszta jövedelme átlagosan 23000 mázsa s 381,860 frt értékü kohó-terméný olvasztás után 8205 frt lenne, mely kohó-terméényből Csertesre alig esett évi 5000 mázsa, mit csak is a fennálló árszabályzat azon legalább előttem ismeretlen indoku furcsaságának lehet köszönni, hogy daczára a csertesi 1 forint 20 krnyi tőke árnak, s részben közelségüknek, itt 60—80%-al drágábban kellene olvasztanunk, mint Zalathnán.

Ezen idézett számoknál azonnal feltünik az eddigi olvasztási költségek elégtelensége, s a fémi hő vesztek tulságos megszabásából (0—60 font kénet — 0—016 — 2,440 ptt arany-ezüst tartalomtól 26—1%) eredt rendkivüli nyereség.

E két tényező felismerésére alapitá b. Konradsheim titkár úr azon kémszemlézö javaslatát, hogy a hő kárlat Zalathnán 40%-al, Csertesen 60%-al leszállittathatnék, ha a kohó olvasztási költségek itt 11%-al, ott 33%-al emeltetnek, ezen százalék-megszabás azon esetre állhatván, ha a kohó-költségek kijelelt rovatai a felek részéröl papir-pénzben fedeztetnek.

A kémleti, köz- és igazgatósági költségek számokra alapitott ajánlat szerint jelentéktelen s figyelembe alig vehető változás alá jönének. Az 1—3% késedelmi kamat marad, a kohó-költségek — 6% — az olvasztási költségekhez százaléki arányban, megszabása, kivetése, mi, a kimutatás szerint, Zalathnán évi 114,912 frt: 51,065, tehát kerekszámban 45% csak is dúsabb tartalmu érczek javára szolgálna, s a csekély értékü s legnagyobb mennyiségü kohó-termények pedig a váltásból még inkább kizárná, mi a miniszteri rendelet szellemével ellenkeznék.

Plus minus, a kolozsvári kir. bánya-erdö- és sólügy-igazgatóság elébe terjesztett hivatalos javaslat — in ultima analysi — oda megy ki, hogy miután mindkét kohónál az olvasztási költségek áremelésének szükségessége mutatkozik, a három év alatti minden veszteségeket fedező s az általános hasznot lényegesen eredményező, látszólag magasra szabott fémi hövesztékek jövő gyümölcsözése pedig kétes, s a rendelkezésére bocsátott, tehát az eddigi váltási árszabály, mint a kohó-szükségletnek megfelelő, egész épségében fenntartandó.

Reményünk van azonban, hogy ezen hivatalos javaslat sem a kolozsvári kir. bányaigazgatóság, sem a miniszterium részéröl nem fogadtatik el. A m. kir. pénzügyminiszterium ugyanis kapcsolatos rendeletében, oda utasitotta a többször tisztelt kir. igazgatóságot, miszerint ez a kohó-kör. nyéki kincstári fa árának, mint a kohászati kedvezőbb müfolyam életadójának lehető leszállitása tárgyában véleményes jelentését mielöbb tegye meg.

Ezen tárgyalás Kolozsvártt létemben befejezve még nem volt. Mit ez ügyben megtekinthettem, Oëlberg Frigyes kir. zalathnai kohónagy úr beküldött jóakarói véleménye volt, mire az illető kir. erdötanácsos úr, meggyözödésem szerint, vontatva, s nem azon szellemben felelt, mely a magy. kir. pénzügyminiszterium ismeretes szándokát átlengi.

A zalathnai kir. urad. erdöszeti osztályának azon 3 évi költség kimutatásában, melybe én futólag betekinthettem, a 128,000 frt összegben 55,000 frt, mint a volt kincstári jobbágyok szolgalmi faértéke figurált, mely jelentékeny összeg, Oelberg ur szerint, a kohó számára kiszolgáltatandó faár megszabására elfogadhatlan alap nélkül nehézkedik, s ha ezen 55,000 frt a kir. erdöszeti hivatal költségébe be nem mesterkéltetik, a jelenlegi 3 frt 02 kr tökeár, 1 frt 79 krra, s egy mérték = 10 k. láb faszén ára 70 krról 50 krra sülyed, mi közel 25% ár leszállitásnak felel meg.

E vélemény elfogadhatóságát odábbozta erdötanácsos úr, azon idöre, midön a szolgalmi fa kiszolgáltatásának szüksége meg fog szünni, mire jó ideig várhatnánk.

Megválik, hogy a fakérdés ügyében a magy. kir. pénzügyminiszteriumhoz mily javaslatat adand a kolozsvári kir. igazgatóság, mert hogy egyelöre csak is a faár-leszállitástól várhat a zalathnai kohó pezsgöbb életet, a vidéki bányászat némi lendületet, az állam pedig több fém forgalmi értéket, ez a jelenben általános nézet.

Teljes hittel vagyunk, hogy a m. kir. pénzügyminiszterium, ha a kérdéses erdöket bányászati czélu, történeti rendeltetésöknek vissza nem adhatja, legalább kohászati szükségletre a faárt lehető csekélyre fogja megszabni, s egyuttal gondoskodand ezüst kohászatunknak viz- és erdődúsabb helyekre való szükségképeni átültetése által az erdélyi részek nemes érczbányászatának jövő erö-fejlési képességét állandóan biztositani.

Kirényi Lajos.

A közönség köréböl.

Pénzügyérségünk figyelmébe! Az állami dohányboltok fogyasztói közül számosan már huzamosb idö óta vélték észrevenni, mikép az ugynevezett „echter ungarischer Rauchtabak“ 5 krajczárjával vásárolt dobozai kevesebb dohányt tartalmaznak mint azelött, mig alkotmányunk be nem köszöntött s ugyane fogyasztók hasonló szükségleteiket a volt cs. kir. trafikokból voltak kénytelenek vásárolni.

A sejtelem hónapok folytán mindinkább gyanuvá erösödött, mig végre többek egyidejü kisérlete kétségtelenné tevé, hogy midön egy fölvett mérték megtöltésére a cs. kir. volt trafikok ugyanily nemü dohánydobozaiból bizonyos mennyiségü elég volt: jelenleg ugyanerre $^1/_5$ mondd! egyötöd részszel vagy is ennek árával több szükséges.

Nem tudjuk, az állami egyéb dohánynemek elárusitásánál is gyakorlatban van-e a fölemlitett különbség korábbi s mostani mértékek közt; de ha az szintén egyedül a fennebbi dohánynemre nézve is már huzamosb idö óta nemcsak e városon, hanem Magyarhon egész területén uralkodik: tekintve e dohánynem igen népes fogyasztó közönségét, államunknak tekintélyes jövedelmet kell vala eredményeznie; s ha komoly feladat is a terhei alatt görnyedö hazai kincstárt az erre hivatott közegeknek ugy, mint egyeseknek minden kitelhető módon gyarapitni: de az emlitett árunem nagyobbrészt szegény sorsu fogyasztói részéröl nem látszik felesleges aggodalomnak e tárgyra pénzügyi kormányunk figyelmét is felhivni — a megnyugvás csak akkor lehetvén teljes, ha a szükebb mérték e rendszabálya a kormány tudta és beleegyezésével történik, s a magyar állam nevében folytatott takarékosság a magyar vagyonosság számára is termi meg hasznát!

Egy dohányfogyasztó.

NAPI HIREK.

= A városi képviselötestület tegnap délután is gyülést tartott, melynek fömomentumát a gyanus marhák lebunkóztatása fölötti élénk vita képezte, s végeztetett, hogy lebunkóztassanak; mely czélra a város pénztárából 2642 frt utalványoztatott. 642 frtot azonnal ki kell adni, ennyire levén becsülve a lebunkózandó marhák; a fennmaradt 2000 frt az elöre nem látható eshetöségek s illetöleg a még ezután jelentkezhető gyanusok lebunkóztatására szolgálván fedezetül. Megjegyzendö, hogy a lebunkóztatás költségeinek felét, 1400 frtig, a kormány hordozza. Megemlitjük még e gyülésböl a fásberek bérbeadása iránti határozatot, mely szerint 3 évre még az eddigi haszonbéri ár marad fenn, azon hozzáadással, hogy a bérlö 500 ölet, minden év nov. 1-éig a város számára fenntartani köteles.

= Érdekes hirt vélünk közölhetni az unitáriusokra nézve különösen, midön a bécsi új katholikusok közelebbi gyülésének eredményét tudatjuk. Forstner inditványára elhatároztatott ugyanis, hogy csatlakozzanak az erdélyi unitária egyházhoz, annyival is inkább, mert hitformájuk közt igen kevés különbség merül fel. Kivánnak maguknak továbbá a Lajthán túl egy külön superintendentiát. Mindezekröl értesittetett az erdélyi unitárius püspök; s deputatió által megkereströtett a lajhántúli kultusminiszter.

= A székely határokon romániai részröl elkövetett határsértések dolgában, mint a „Sz.“ hallja, kir. biztos fog kiküldetni.

= A szász nemzeti egyetem mult hó 30 kán a fogarasi dominium ügyével foglalkozott, s az ez iránti kiegyezés elömunkálatainak, nevezetesen az épületek megbecslésének sat. elintézésére egy 5-ös-bizottság küldetett ki.

= Az új polgári perrendtartáshoz commentárt készit igazságügyminiszteri osztálytanácsos Ökröss Bálint.

= Szomoru jelentés. Özv. Szederjesi Györgynö született Kovács Rozália, mély fájdalommal tudatja, maga s gyermekei: Róza, Ödön, Vilma és György nevökben, szeretett férjének s a jó édes atyának tordátfalvi Szederjessy Györgynek élte 52-dik, boldog házassága 21-dik évében, folyó hó 27-kén este 6 órakor, rövid ideig tartó tüdölob következtében történt gyászos kimultát. Béke poraira! N.-Almás, okt. 28. 1868.

= Egy balázsfalvi tudósitás szerint gyulafejérvári metropolitává szamosujvári püspök Vancsa ö mlsga már ki is neveztetett volna. — Ugyancsak Balázsfalváról irják, hogy a pronunciamentosok ellen megindittatott a részletes vizsgálat.

= Szászváros és Siboth közt mult hó 30-kán robogott el az első gözvonat 24,000 mázsa teherrel. Még csak a siboth-alvinczi vonal kiépitése van hátra, s Gyulafejérvárig kész a vasút.

= Az erdélyi gazd.-egylet terménytárlata tegnapelött nyilt meg a redoutte nagy termében. Megtekinthető naponta d. e. 10 órától d. u. 5-ig; bementi-díj 10 kr. — A kiállitás gazdag.

= Vasúti vállalkozó Klein engedélyért folyamodott a miniszteriumhoz, hogy egy Alvincz és N.-Szeben közt épitendö vasút elömunkálatait megkezdhesse.

= A szabadkömives páholyok, a „H. Ztg“ szerint, a Királyhágón innen is alakulóban volnának. Az e század elején N.-Szebenben fennállott páholy nagy mestere, akkori kormányzó b. Bánffy György, al-nagy mestere pedig b. Bánffy Farkas volt.

= A kolozsvári pénzügyigazgatósági kerületben Longera János II. osztályu adószedövé, Márk János II. osztályu adóhivatali ellenörré, Nagy László, Flórián Mátyás, Adlershausen Károly és Sillman Nándor II. oszt. adóhivatali tisztekké, Persina József, Mózsa Imre, Huber Antal, Földnihán László, Trucza Demeter, Boros Domokos, Obersit Gyula, Biró Elek, Keresztély Kálmán, Timár Gábor és Váradi Dániel II. oszt. adóhivatali segédtisztekké neveztettek ki.

= A mint a „Pesti Napló“ irja, az országgyülés az 1869 ki budget s minden hozzátartozó kérdés letárgyalása után, először is az erdélyi unio ügyét veszi tárgyalás alá.

= A must áráról azt irják Balázsfalva környékéröl, hogy 40—60, s a legjava 70 kron kél.

— Pesten, a vácziutczai födohánytözsde birtokosának, Mayernek, a neje m. hó 30-kán a konyhában fözve meggyult, s borzasztóan összeégett. Másnap halt meg a legnagyobb kinok közt.

— Pesti lapok a következö rejtélyes esetröl irnak: Gödöllön a királyi palota körül már nehány nap óta egy embert vettek észre, ki rendesen akkor szokott ott megjelenni, midön királynö ö Felsége kilovagol s több izben kisérletet tett, hogy a királynét megszólitsa. Az ember magaviselete feltünvén, a szolgabiróság által elfogatott s tegnapelött Pestre kisérték be. Neve az illetönek: Hartmann pozsonyi születésü, s mint mondja, pinczér. A mint vallatni kezdték, olyan dolgokat beszélt, mintha örült lenne. Azt vallotta, hogy ö megálmodta az ö Felsége a király ellen intézett merényletet, de akkor nem hallgattak reá, pedig ha reá hallgatnak, megakadályozhatta volna az egész dolgot. — Most is álma volt ily merényletröl s ö Felsége a királynétól audientiát kért, hogy erröl tudósithassa. Az audientiát azonban nem adták meg neki, miért is kéri magát minden felelöség alól fölmenteni. Egész eddigi magaviselete határozottan a mellett tanuskodott, hogy örült, de továbbra is orvosi felügyelet alá helyezték s a pesti megyeházban fogva van. Egy a királyné ö felségéhez intézett folyamodást is találtak nála, melynek irmodora is azt mutatja, hogy az illetö örült. Minthogy azonban külföldi utlevele is volt, nyomozzák közelebbi körülményeit, kilétét, ismerösein sat.

— A debreczeni ref. egyháztanács utolsó közgyüléséböl egy értesitést adott ki, mely, mint elsö ilynemü nevezetes jelenség a nevelés terén följegyzést érdemel. Tudatja ugyanis, hogy régi óhajtása: az ingyen-iskoláztatás életbe lépett a hivek áldozatkészségének vagyon aránylagos igénybe vétele és a város nemes áldozata — 1000 hold föld adományozása — következtében. Ezen iskolai évtöl kezdve tehát sem pénzben, sem terményekben semmiféle tandij nem fizettetik, szegény és gazdag különbség nélkül ingyen részesül oktatásban, s ennek folytán joggal elvárja az egyháztanács, hogy ha eddig netán szegénység miatt elmaradtak az iskolából, jövöre egy fi- és leány gyermeket sem hagynak a szülök oktatás nélkül.

— A dubricsini korcsmárost m. hó 29-én este, midön pénze számlálásával volt elfoglalva, az ablakon keresztül meglötték; egy helységbeli suhancz éjen akkor lépett a korcsmába, mikor a lövés történt, s nagy rémület fogta el, mert a korcsmáros neki fordulva zuhant a földre s rögtön szörnyet halt. A tettesnek még nem jöttek nyomába, csak azt gyanitják, hogy a korcsmáros magán boszunak esett áldozatul.

— A Kisfaludi-társaság Évlapjai új folyamának első kötete már könyvárus kézbe bocsáttatott, s minden könyvárusnál kapható. Hivatalos közleményeket hoz az 1860/3. közt történtekröl, s irodalmi dolgozatokat Greguss, Fáy, Erdélyi, Szász, Jókai, Madách, Fábián, Lévai és Tóth Kálmán tollából.

— Az oroszlámosi postát kirabolták s 11,500 frtot vittek el onnan; a palánkai kincstári pénztárból meg 24,000 frtot oroztak el csupa állam- s más értékpapirokban.

Kimutatás
a kolozsvári kisegitö pénztár-egylet forgalmáról október havában 1868.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hóról .	101,641	ft 92	kr.
Egyleti házbér	367	„ 75	„
Havi, rendes és rendkivüli befizetelek	122,132	„ 48	„
Könyvdijakban	73	„ 60	„
Kamat, provisio és váltódij . .	8,369	„ 1	„
Bélyegdijakban	473	„ 65	„
1108 tag által visszafizetett kölcsön	439,970	„ —	„
A bevételek összege . .	673,028	„ 41	„

Kiadások:

1136 tagnak kölcsön	491,165	ft —	kr.
Tisztviselök fizetése	357	„ 34	„
Irodai kellékek és fa	158	„ 22	„
Bélyegre	490	„ —	„
Kamat	46	„ 35	„
Töke-visszafizetés	74,908	„ 05	„
Segélyezés	10	„ —	„
Pénztármaradék	105,893	„ 45	„
	673,028	„ 41	„

Kolozsvártt, október hó 31. 1868.

Tauffer Ferencz, igazgató. Geltch János, könyvvezetö. Wagner Frigyes, pénztárnok.

— Nagy-Váradon okt. 27-ikén tartott hetivásáron következö árak jegyeztettek: Tisztabúza 1-sö osztályu 4 frt — kr, 2-od oszt. 3 frt 10 kr, 3 ad oszt. 2 frt 80 kr; kétszeres búza 1-sö oszt. 2 frt 60 kr, 2-od oszt. 2 frt 50 kr, 3-ad oszt. 2 frt 40 kr; rozs: 1-sö rendü 2 forint 30 kr, 2-od rendü 2 forint 20 kr, 3-ad rendü 2 forint — kr; árpa 1-sö rendü 1 forint 60 kr, 2-dik rendü 1 forint 50 kr, 3-dik rendü 1 frt 40 kr; zab 1-sö rendü 1 forint 60 kr, 2-ik rendü 1 forint 50 kr, 3-ik rendü 1 frt 40 kr; tengeri 1-sö rendü 1 frt 70 kr, 2-dik rendü 1 frt 60 kr, 3-dik rendü 1 frt 50 kr; borsó 5 frt 50 kr; lencse 5 frt 50 kr; bab 4 frt — kr; köleskása 4 frt — kr; burgonya 1 frt — krt; 1 mázsa lángliszt 10 frt — kr, zsemleliszt 8 frt — kr, fehér kenyérliszt 6 frt — kr, barna kenyérliszt 5 frt — kr; 1 mázsa széna 1 frt 80 kr, szalma 1 frt — kr, szalonna 35 frt, 12 font zsupszalma 6 kr, 3 font alomszalma 2 kr; 1 öl (6 láb) tüzi bükkfa 17 frt, tölgyfa 15 frt, cserfa 19 frt, 1 font marhahús 26 kr, öntött gyertya 42 kr, lámpaolaj 32 kr, ó bor itczéje 20 kr, új-bor 10 kr, pálinka 16 kr, szilvapálinka 40 kr. Szesz 30% itczéje 19 kr.

— Kivonat a Kolozsvár sz. kir. városában 1868-ki szept. 18-kán megújult keleti marhavész következményeiröl, azon évi november hó 3-ki estéig bezárólag: Járványos 25 udvaron s 2 mezörészen megbetegült 140 darab. Ezekböl meggyógyult 41 drb, elhullott 89 darab, lebunkóztatott 3, van beteg 7. A járványlepte marhalétszámból van még gyanus 44. A veszteglési idöt kiállott gyanusokból fölmentetett 5 db. Kolozsvártt, november 3. 1868. Filep Samu, id. polgármester.

Hivatalos értesitések kivonata.

Pályázat. A n. enyedi nöi fegyintézetnél egy föfelügyelönöi állomásra nov. 30 áig.

Árverések. Kolozsmegyében a törvényszéknél vistai fekvök nov. 30. — Ugyanott gyalui fekvök decz. 5. — Hunyadmegyében Guraszádán fekvök decz. 2. — Bormérés husvágatás egy évre haszonbérbe Dézsen, nov. 13. — Szamosujvártt nov. 16. — Húsvágás Rebrisorán nov. 11. — Salván nov. 12.

KÜLFÖLD.

Egy Madridból okt. 28-ról kelt levélböl a következöket emeljük ki: „Tegnap azon hir terjedt el, hogy Franczia-, Angolország s Portugal elismerték az ideiglenes kormányt. Valósággal ezen 3 állam választ adott Lorenzana körlevelére, mit elismerési ténynek tekintenek. Franczia-ország közlése igen rokonszenves kifejezésekben van szerkesztve. E szerint az ideiglenes kormány el van ismerve Franczia-, Angolország s Portugal, s csupán félhivatalosan Olaszország által. Orosz-, Poroszország s Ausztria nem nyilatkoztak, s a pápai nuncius kijelenté, hogy a kormánynyal jó viszonyban akar lenni. Ezen eljárás itt szintoly meglepetést gerjesztett, mint Olaszország tartózkodása.“

Madrid, okt. 30. Az „Imparcial“ szerint Poroszország és Ausztria is elismerték az ideiglenes kormányt.

Havanna, okt. 30. Az itt alakult junta a köztársaság mellett nyilatkozott. A benszülöttek meszszeterjedö fölkelést akarnak megkisérleni. Lersundi kormányzónak valószinüleg sikerülni fog az árt megfékezni.

Az „Étendard“, Európa térképét tárgyalván, ezt mondja: „Végül elérkezett azon tény, hogy az éjszaki szövetség, noha az hajthatóbb s tevékenyebb, mint a hajdani szövetség, ez utóbbit, melyet a szent szövetség Franczia-ország ellen alapitott, s mely több milliót fegyverezhetett föl ellenünk, két részre szakasztá. A dolgok régi rendje Ausztria kizárása által lerontatott, mely megnyerte a szövetségek szabadságát, s minden ellenünk való ellenséges érdektöl ment, mióta olasz birtokáról lemondott.“

Londonban e napokban azon hir volt elterjedve, hogy a kormány a választások kiirását november 11-én tul egy hétig elhalasztani szándékozik. Több szabadelvü lap ez ellen élénken tiltakozik; arra utalván, hogy ez által a trónbeszédre adandó válasz, s egy új miniszterium alakitása az év vége elött meggátoltatnék, s a jelen kormány számára februárig haladék szereztetnék.

Anglia legkitünöbb népszónoka, Bright már szintén megkezdé választási hadjáratát, mult hó 26 kán Birminghamban hosszas beszédet tartván. Különösen kiemelte a legutóbbi reform-bill által eszközlött nagy elöhaladást, a democraticus népképviselet utján, s a munkásokat, kik most elöször élnek választási jogukkal, annak helyes fölhasználására inté. Szintén kiemelé a szabadelvü párt érdemeit a conservativ párt fölött, s e czélból viszszapillantást vetett az angol történelemre. Helyszüke miatt beszédének részleteit nélkülöznünk kell, s csupán annak zárszavait közöljük: „Évek elött ugyanezen helyen kimondám, hogy nektek jogotok van a választáshoz, s hogy azt rövid idön nektek meg kell adni. Akkor visszaemlékeztettelek titeket arra, hogy mit tettek öseink 30 év elött, midön azok alapjában ingatták meg a kiváltságok épületét. Én mindig honfitársaim politikai jogai mellett emeltem szót. Ti most nagy mérvben megnyertétek ama jogokat. Ujra fölszólitlak benneteket, hogy ama jogokat csupán jóra használjátok föl, s hogy akkép szavazzatok, hogy az által a nemzet boldogsága, nagysága s biztosága elömozdittassék.“

A v. d. Heydt pénzügyi terveire vonatkozó különféle versiohoz egy ujabb járult. Az „E. Z.“-nak egy berlini levelezöje szerint egy közvetlen szövetségi adó fogna behozatni. „Ha a hozzánk érkezett tudósitások valók“ — ugymond — „a legközelebbi birodalmi gyülés elé oly javaslat

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

fog terjesztetni, melynek elfogadása által az északnémet szövetség — a szó modern értelmében — teljesen egységes állammá fog átalakittatni. Eddigelő van a szövetségnek sok pénzbe kerülő serege, vannak valamikor megfizetendő adosságai; de még mindig hiányzik nála oly közvetlen adó, melynek fizetése a polgároknál az állami közösség érzetét ébren tartaná. Ezen hiányon most végre segitni fognak s egy törvény fog elöterjesztetni, egy szövetségi osztályadó, s egy osztályozott szövetségi jövedelmi adó behozatala iránt." — Levelező hozzáteszi: „Számitunk rá, hogy közlésünk a félhivatalos lapok részéről czáfolatot fog elöidézni, de mindemellett is állithatni hiszszük, hogy ezen ügy az illető körökben fontolóra vétetett, s hogy még igen mérséklett egyének is szót emeltek ily elöterjesztmény mellett."

Az orosz kormány a bessarabiai románok ellen oly rendszabályokat léptetett életbe, melyek fényesen illustrálják humanitását. Ugyanis számos románt fogat el feleségestől, gyermekestől, és deportáltat a Kaukazusba." Egyébnek nem lehet ez eljárást nevezni. Két hónap óta naponkint százával mennek a házi- és földmivelési eszközökkel megrakott taligák a cserkeszek által elhagyott völgyekbe; szivrepesztő látvány, midőn a románok utak melletti kereszt elött letérdelnek, hogy utolszor csókolják meg a földet, melyet öseik véreikkel tápláltak, hogy egykor nyugalomban szánthassák, és a melyről a nélkül, hogy valami bünt követtek volna el, számüzetnek.

A berlini orosz követséghez közel álló egyének beszélik, hogy Napoleon tervéről, melyszerint Lengyelországot visszaállitani óhajtja, értesült a szent-pétervári kabinet. Gortsakoff herczeg tanácsa, eléje vágni a dolognak Keleten. Az Ausztriával való megállapodást legalkalmasabb eszköznek tartanák, melylyel a franczia dölyf utjába gátot lehetne vetni.

A Stanley lord által a liverpooli banketten tartott beszédről azt mondja az „Etendard", hogy az fontos megjegyzéseket tartalmaz Európa mostani helyzetéről és a béke politika programmja gyanánt fogadtathatik mindazok által, kik azt hiszik, hogy a béke által éppen ugy, vagy talán még jobban lehet nehézségeket, problemákat megoldani, mint háboruval. A franczia császár táviratilag közlé az angol miniszterelnökkel e beszéde folytán szerencsekivánatait.

Az „Agense Havas"-nak irják Rómából: „Azon hir, hogy a franczia és ausztriai császár, valamint az olasz király, ez utóbbi Viktor Emanuel király megnevezéssel, mert irányában a római curia más elnevezést nem használ, a jövő római zsinatra meghivattak volna, legalább is tulkorai. Eddig a szentszék egyik fejedelemhez sem intézett meghivást. Ezt is csak akkor fogná tenni, ha teljes bizonyosságot szerezhet magának, hogy az illető fejedelmek meg fognak jelenni vagy magukat a zsinaton képviseltetni, és hogy mint szándékoznak a zsinat végzéseit fogadni. Bizonyosnak tartják, hogy kedvező esetben Francziaországnak a zsinatban a többi hatalom fölött elsőség fogna adatni.

Espartero, az egykori regens, visszautasitotta az ideiglenes kormány elnökségét, s „El Eco National" czimü közlönyében azt tanácsolja a kormánynak; állitaná helyre egyszerüen az 1856-diki alkotmányt a dynastia és megszoritott szavazási jogra vonatkozó határozatok kivételével. Ezen alkotmányban, valamint az 1845-kiben is már elöre gondoskodva van egy három egyénböl álló directorium behelyezéséröl, ha a trón megürül. „Csupán a belga nemzet példáját kell követnünk — irja „Espartero" — mely 1831-ben addig nem választott uralkodót, a mig alkotmánya nem volt, melyben világosan meg voltak szabva mindkét rész jogai és kötelmei." Belgium a régi arragoniai elvet követi: „Mi, kik egyenként annyi vagyunk, mint te, és együtt több mint te, téged királylyá teszünk oly feltétel alatt, hogy szabadságainkat fenntartod; ha nem, nem."

A párisi „Presse" berlini levelezöje elmélkedik azon tüntetésröl, hogy a németek okt. 18 kán a lipcsei csata emléknapját megülték, nem csak Berlinben ülték zászlók kitüzésével, lakomákkal a „Völkerschlacht" emléknapját, hanem elöfordultak ezen franczia ellenes tüntetések számos kisebb városokban, söt falvakban is.

Az „Opinion nationale"-nak irják Brüsselböl, hogy minden hivatalos és félhivatalos tagadás daczára mindenki meg van győződve, hogy Francziaország Hollandiával titkos szövetséget kötött, s azt hiszik, hogy az Brüsselböl oly nyilvánosságra fog juttatni, mely ellenében minden tagadás hasztalan volna.

Legujabb.

Belgrád, nov. 2. Tegnap fogadta a fejedelem Strossmayer püspököt s asztalához is meghivta. Este a városi dalárda nagyszerü fáklyásmenetet rendezett tiszteletére, mely alkalommal zsiviók közt énekelték a hazafias szerb dalokat. Ma a püspök Kállay magyar osztrák főconsulnál ebédel.

Berlin, nov. 2. Falckenstein tábornok ismet parancsnokságot kap, még pedig a rajnai tartományokban. Manteuffelt Posenbe küldik hasonló minőségben mint volt Werder a lengyel forradalom idejében. Weymarn orosz tábornok mint katonai felhatalmazott szintén Posenben ütné fel székét.

Krakó, nov. 2. Varsóból irják, hogy Berg gróf helytartó mellé Schuwaloff gróf neveztetik ki polgári segédhelytartóvá, mig Ramsaj tábornok továbbra is katonai segéde marad. A Berg parancsnoksága alatt álló első hadsereg „működő hadsereg" nevet vesz fel, épp most egészitik ki a teljes hadi lábra.

Bécs, nov. 2. Egyik lap állitása szerint Beust a honvédelmi bizottságban kijelenté, hogy Ausztria unszolta Poroszországot az északschleswigi kérdés megoldására, de hasztalanul fáradozott.

London, nov. 2. Egy kir. kiáltvány a parlamentet november 11-étöl fogva feloszlatja.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

(334) 5/11 (5—12)

Selyem- és divatárú raktár az OSZTRÁK KORONAHERCEGHEZ

Bécs a Bognergasse szegletén **Bécs.**

Következő czikkek tetemesen leszállitott árban árultatnak.

SELYEM-KELMÉKBEN:

Szines tafota, egészen tiszta selyem, legújabb mustrák szerint, rőf számra 1 frt 40 krtól 2 frtig.

Ruha-, atlasz-, egész selyem, minden szinben,

rőfe . . . . . 2 frt 10 kr.
Szines faille . . . . . 2 frt 50 krtól kezdve.
„ grosgrains, rőf számra 2 frt 75 kr.
Egy tökéletes fekete selyem ruha, kezesség mellett . . . . 18 frt — kr.
Egy lyoni foulard-ruha, legjobb minőségü (10 rőf, 4/4 széles) 12 frt — kr.

Legújabb gyapjú-szövetek nagyszerü raktára. Különösen figyelemre méltó:

Egy nagy mennyiségü **demi Luster**, 4/4 széles, rőfe 25 kr.
Mustrák kivánatra ingyen és bérmentesen küldetnek.

DIAMANT és MÜLLER.

(378) 5/11 (1—3)

Hatóságilag megvizsgált és alább irt esetekben ezerszeres jó sikerrel megpróbált

görcselleni védbalzam.

E balzam kitünő hatását következő tulajdonságainak köszöni: Zsongitólag, azaz erősitőleg és éltetően hat a gyomor és belek takhártyáira, ez utóbbiak kanyarmozgásait korlátozza, a máj kiválasztásait elősegiti és kitünő szélhajtó szer.

Ugyanezért következő esetekben van javalva használata ezen balzamnak: A gyomor és belek mindennemü heveny és idült lobjaiban, bárminö okokból is eredtek azok; a gyomornak fájdalmai, görcsei, puffadtságában, hányás- és hasmenésben, szélkórságban, kolikában, hascsikarásban hatása azonnali. A külsölegi bedörzsölés a bevett szernek hatását tetemesen segiti elö.

Továbbá jó sikerrel használható ezen készitmény emésztetlenség, gyomorgyöngeség és görcsös gyomorbajban, ráng- és másnemü görcsökben és a nehéz kórban; nehéz emésztés által okozott ideges mellszorulásban, melyekre gyakran gyomorkolika következik, hasmenésben, cholerinben, görcsös hányásban, méhkórságos és terhes nőknél eléjövő hányásban; továbbá váltóláz utáni idülésben az emésztö szervek működésének helyreállitására.

Javalva van még ezen balzam és nagyon ajánlva hosszasan tartó kimeritö betegségekben, midön is az étvágyat gyarapitja s az egésséges emésztést nagyon elömozditja.

Végre fényes eredményt tunusitott ezen balzamnak nagyobb adagokbani külső és belső használata már két cholerajárványban, és mint első szernek rögtöni megbetegülések esetében különösen falun és orvosi segélytöl távol egy háztartásnál sem szabadna hiányzania.

Ezen balzamból, megnötteknek, elég napjában 3—4 theáskanállal. Nagyfoku és fájdalmas rohamokban ezen adagot meg is lehet kettözni, hatását külső bedörzsölések által a hasra vagy végtagokra gyarapithatni.

Főraktár Miller gyógytára az „Arany koroná"-hoz Brassóban a piaczon.

Vélemény.

Támaszkodva a legpontosabb minőségi és mennyiségi vegyelemzés eredményére, hivatalos esküje mellett következő véleményét adhatja alólirt orsz. törv.-széki vegyész.

A Brassóból az „Arany koronához" czimzett Miller gyógytárából egészségrendöri vizsgálat végett beküldött görcselleni vèdbalzam semmiféle ártalmas vegyitéket nem tartalmaz, használata az egészségnek nem káros, minden bóditó és fémkészitéktöl mentes és csak is megédesedett lélben feloldott hatásos alkatrészeit tartalmazza görcsellenes növényeknek.

Bécs, ápril 7. 1868. **V. Kletzinsky,** vegyésztanár és országos törvényszéki vegyész.

Orvosi bizonyitvány.

Örömmel bizonyitom, hogy brassói gyógyszerész Miller ur által készitett görcselleni védbalzsam görcsös bántalmakban, valamint a hirdetésben elősorolt bajokban, két évi orvosi gyakorlati tapasztalataim alapján, igen sikeresnek és hasznosnak nyilvánult; nem mulaszthatom el ezen, az emberi szervezetre kedvező vegyületü gyógyszert a t. cz. közönség használatára, mint igazi hasznos szert ajánlani.

Előpatak, sept. 4. 1868. **Dr. Szabó Vazul,** gyakorló orvostudor N.-Szebenben, F.-Fehérmegye főorvosa.

Főraktár: Miller gyógytára az „Arany koronához", Brassóban a halpiaczon. — Kolozsvártt egyedül: **dr. Hintz** gyógyszertárában. — Nagy-Szebenben: **Sill Mihály** kereskedésében. — M.-Vásárhelytt: **Jeney Albert** gyógytárában. — Körösпatakon: **Kiss Antal** kereskedésében. — S.-Szentgyörgyön: **Csutak** kereskedésében. Bukarestben: **J. Pócsa** kereskedésében. — Plojestben: **Schmettan** kereskedésében.

(258) 5/11 (10—12)

Ditmar R. Bécsben

cs. kir. orsz. szab. lámpa-gyárnok,

ajánl nagybani és részlet eladásra

petroleum-lámpákat, csillárokat, ligroine-lámpákat, moderateur-lámpákat.

A gyár, a mely e nemben bel- és külföldön a legnagyobb, gyártmányainak ismert szoliditása által tünteti ki magát. Az ez évi árjegyzék, a mely már megjelent, tetemes árleszállitásokat mutat, s elve jobb czikkekre csekélyebb árt szabni, mint a minöt bel- és külföldi versenytársak szabni képesek.

Stein Jánosnál Kolozsvártt megjelent és kapható:

Kolozsvári nagy naptár az 1869-dik közönséges évre.

Szerkesztette **Léczfalvi B. László.**

A m. k. felelős ministerium, m. k. hétszemélyes tábla, m. k. itélőtábla és Erdély tiszti-névtárával.

Bolti ára 80 kr.

KÖZHASZNU

Erdélyi képes naptár 1869-dik évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Ára 26 kr.

Riadó.

Költemények az 1848—49-ki magyar szabadságharcz idejéböl.

Szerkesztette **Léczfalvi B. László.** Ára 1 frt.

Szabadság lantja.

Költemények az 1848-49-i függetlenségi harcz idejéböl.

Szerkesztette **Botond.** Ára 1 frt.

Erdély külön történelme.

Alsóbbrendü iskolák számára szerkeszté Matusik Nep. János, kegyes tanitórendi áldor, a gyergyó-szent-miklósi al-reáltanoda igazgatója, s a kir. magy. természettudományi társulat rendes tagja.

Második kiadás. Ára kötve 60 kr.

Ugyan csak **Stein Jánosnál** kapható:

BOCSOR ISTVÁN

Magyarország történelme

Különös tekintettel a jogfejlésre.

VI-dik füzet 1848-ig. Ára 1 frt 50 kr.

Az eddig megjelent 6 füzetnek ára 7 frt 50 kr.

Dr. WENCZEL

Magyar magánjog. Ára 4 frt.

Az 1868-diki országgyülési törvényczikkek

I—XXVI. Zsebkiadás. Ára 60 kr.

Az 1865—68-dik évi

országgyülési törvényczikkek

8-adrét kiadás 1865—67. I—XVIII. 1868. I—XXVI. Ára 84 kr.

A választások előtt

„Emeljük politikánkat az események szinvonalára" **Kossuth.**

Ára **2** frt.

(379) (1—3)

Eladó bányarész.

A jóhirü jövedelmes **nagyági** arany- ezüst bányának egy részvénye eladó. Értekezhetni Kolozsvártt felsőszénutcza 82 sz. alatt.

(316) 5/11 (10—12)

Stock im Eisen

Bécsben,

ELSŐ S LEGNAGYOBB

hölgy-divat raktár

2000 hölgy-öltöny . **3 ftöl fölfelé**
3000 őszi paletot . **5** „ „
2000 téli paletot . **8** „ „
1500 „ köpeny . **10. 15, 20 ftól**
3000 újjas minden szinben, **3½ fttól fölfelé.**
Angol bársony-paletot-ok **15—20 ft.**
„ selyem-bársony „ **50—180** „

RUHAKELMÉKBEN

a legújabb.

1 Mohair-ruha **3½ 4½ ftól fölfelé**
1 fin. lüster- „ **5 6** „ „
1 angol divatkelme ruha **7—12 ftól fölfelé**
10,000 shawl és kendő **3—25 és 100 frt.**

Mustrák ingyen és bérmentesen
Megrendelések pénzbeküldés vagy utánvét mellett.

GRAF PIUS.

Bécs, Stock im Eisen.

(380) (1—5)

Moldovába

egy jó bizonyitványokkal ellátott

gyógyszerész-segéd

kerestetik, ki a román nyelvet valamenynyire birja, vagy kötelezi magát azt rövid idön sajátjává tenni.

Értekezhetni Maros-Vásárhelyt 586. szám alatt Böhlert Frigyes urral bérmentett levélben, hová egyszersmind a bizonyitványok és feltételek is mennél rövidebb idö alatt beküldendök.

CSAK valódi OROSZ-CHINAI THEA, egyenesen behozva, uj szedés Congó fontja 2, 3, 4 frt. Souchong fontja 3, 4, 5, 8 frt különösen ajánlható Császár-Melange, bécsi fontja 5 frt. Mindenféle theák ¼ és ½ fontos pakétokban is. Cuba-rum kupája 1 frt. Valódi jamaica-rum palaczkja 75 krtól 2 frtig. Cognac, 10 éves, Arrac, punc es essentia, finom francia és hollandi liqueurök székküldetnek

GRANICHSTÄDTEN S. által Bécsben, Stadt, Graben, 29 sz. a Trattnerhof beljében. (330) 5/11 (7—24)

Megrendelések utánvét mellett pontosan teljesitetnek.
Árjegyzékek kivánatra vitelbérmentesen és ingyen.

Nyomatott az ev ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74. sz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.